

Sjukvårdstolkarna

Yrkesföreningen för av Kammarkollegiet auktoriserade sjukvårdstolkar

Sjukvårdstolkarna

Om sjukvårdstolken

EN BROSCHYR

”Att förstå och tala språket i det land man bor i är viktigt för att känna sig fri och delaktig i samhället. Bland patienter som söker vård finns det de som inte talar svenska alls, medan andra visserligen klarar sig någorlunda bra med svenskan i vardagen, men ändå av olika skäl, såsom t.ex. sjukdom, funktionsnedsättning eller ålderdom, inte behärskar språket i den utsträckning som krävs för att kunna kommunicera inom den komplexa hälso- och sjukvården. Dagligen ser vi som sjukvårdstolkar det fantastiska arbete som läkare, sjuksköterskor, sjukgymnaster och övrig vårdpersonal utför. Både de och deras patienter behöver professionell tolktjänst när språket utgör ett hinder. Som auktoriserade sjukvårdstolkar finns vi för att tillgodose detta behov på bästa sätt.”

Välkommen att bekanta dig med den auktoriserade sjukvårdstolken, kallad sjukvårdstolk, en spännande och viktig yrkesroll för att garantera jämlik, säker och trygg vård för alla. Att vara sjukvårdstolk är ett både utmanande och givande människoyrke där fokus ligger på språket. I denna broschyr vill vi från yrkesföreningen

Sjukvårdstolkarna dela med oss av våra erfarenheter, utmaningar och hur vi bidrar till att en likvärdig hälso- och sjukvård ska omfatta även de som är språksvaga och inte svensktalande och där vår arbetsinsats ger sjukvårdspersonalen möjlighet att utföra sina arbetsuppgifter på ett patientsäkert sätt och därigenom trygga vården.

Sverige är inte ensamt om att använda sjukvårdstolkar. Länder med stor invandrar- eller mångspråkig befolkning använder dem systematiskt, såsom USA, Australien, Kanada och Storbritannien.

Av samma skäl som i Sverige använder sig andra länder av sjukvårdstolkar för att säkerställa patientsäkerhet, rättssäkerhet, följa lagkrav och etik, främja jämlik vård, uppnå kostnadseffektivitet samt ge hjälp till vårdpersonalen.

I USA till exempel, där sjukvårdssystemet inte kännetecknas av jämlik vård, används sjukvårdstolkar i mycket hög grad på grund av lagkrav. Sjukhus riskerar stämningar och böter om de inte tillhandahåller professionell tolk. Sverige är däremot ledande när det gäller jämlik sjukvård och har dessutom en statlig auktorisation för sjukvårdstolkar. Ändå finns det utmaningar som vi sjukvårdstolkar möter.

INLEDNING

Alla som tolkar inom sjukvården har inte den särskilda kompetens som krävs för att vara auktoriserad sjukvårdstolk. Auktoriserad tolk är en skyddad titel och ett reglerat yrke. I dagsläget finns det tyvärr endast 228 sjukvårdstolkare i Sverige, fördelade på 25 språk, vilket gör att vi inte kan täcka hela behovet. Trots vårt begränsade antal är vi en viktig resurs som bör uppmärksammas i regionernas upphandlingar och avtal.

Upphandlingar är avgörande för vilken kvalitet på tolktjänster hälso- och sjukvården kan tillhandahålla. När vissa regioner utesluter auktoriserade sjukvårdstolkare i upphandlingar och inte kompetensprioriterar, med hänvisning till att vi är för få jämfört med andra tolkkompetenser eller inte finns representerade i alla språk, påverkar det direkt kompetensförsörjningen och därmed patientsäkerheten och den jämlika vården.

Den auktoriserade sjukvårdstolkens närvaro är lika viktig i alla skeden av vårdprocessen för att trygga och säkerställa vården, särskilt med tanke på att AI-tolkar används alltmer och att tolkuppdrag inte alltid tillsätts med högsta kompetensnivå.

Precis som socialstyrelsen utfärdar legitimationer till sjukvårdspersonal så är det Kammarkollegiet, en statlig myndighet som utfärdar auktorisationer för auktoriserade

tolkar och auktoriserade sjukvårds- och rättstolkare. Myndigheten prövar, utövar tillsyn och för register över dessa tolkar. Vart femte år görs nya bedömningar för förnyelse av auktorisationerna.

Under de senaste åren har även utbildade tolkar förts in i Kammarkollegiets register. Myndigheten har dock varken tillsyn över eller insyn i dessa tolkars kunskaper. En tolk med auktorisation kan däremot förlora sin auktorisation om hen inte följer God tolksed och de yrkesetiska reglerna. Tolkkategorierna utbildad tolk och övrig tolk omfattas inte av dessa krav. Kategorin övrig tolk finns dessutom inte registrerad i Kammarkollegiets tolkregister.

Majoriteten auktoriserade sjukvårdstolkare, rättstolkare och auktoriserade tolkar är småföretagare. Dessa verkar vanligtvis som enskilda företagare eller driver enmansaktiebolag. Stora tolkförmedlingar kan ha anställda tolkar, men de är i regel utbildade eller övriga tolkar.

Regionerna bör beakta att det aldrig är ett företag eller en förmedling som erhåller statlig auktorisation, utan alltid en enskild individ.

Det finns inga sakliga grunder för att låta kompetensförsörjningen i vården vila på utbildade

INLEDNING

tolkar på folkbildningsnivå eller övriga tolkar som är anställda när auktoriserade sjukvårdstolkar redan finns tillgängliga i många efterfrågade språk. Det finns dessutom välutvecklade AI system som tolkförmedlingar kan använda för att öka den auktoriserade sjukvårdstolkens tillgänglighet både på plats, distans och vid on demand tolkningar.

Således finns det viktiga skäl till att både legitimationer och auktorisationer finns i samhället. Inom sjukvården handlar det ytterst om patientsäkerhet. Därför rekommenderar vi starkt att samtliga 21 regioner i första hand anlitar auktoriserade sjukvårdstolkar i de 25 språk där de finns, och skapar bättre strukturella förutsättningar för deras arbete.

Vår förhoppning är att du efter att ha tagit del av informationen här får en ökad förståelse och uppskattning för vårt samhällsviktiga yrke.

Malmö, 5 oktober 2025

Sjukvårdstolkarna

Vad är en auktorisation?

OLIKA TOLKKOMPETENSER

Det finns många tolkar inom sjukvården, men endast en liten andel är auktoriserade sjukvårdstolkar. Men trots att de är få, så tryggar och säkrar sjukvårdstolkar vården.

En auktorisation är ett officiellt behörighetsintyg inom bl.a. reglerade yrken, som utfärdas av t.e.x. en ansvarig myndighet eller ett verk för att bevisa en persons eller ett företags kompetens inom ett visst yrke eller område. Auktorisationen fungerar som en kvalitetsstämpel som ger yrket en kraftfull identitet och signalerar förtroende, kompetens och trygghet.

När det gäller tolkar innebär en auktorisation att tolkens språkkunskaper, fackkunskaper och tolkningsförmåga har prövats och godkänts av Kammarkollegiet, en myndighet som lyder under Finansdepartementet. Provet är omfattande och kraven är mycket höga för att få godkänt. Auktoriserade tolkar har därmed visat att de uppfyller de höga krav som ställs för att kvalificera sig som kompetenta och pålitliga tolkar.

Sjukvårdstolkar är auktoriserade tolkar som dessutom har fördjupat sina kunskaper inom sjukvårdstolkning och genomgått ytterligare specifika skriftliga och muntliga prov för att säkerställa deras lämplighet och förmåga att tolka just inom hälso- och sjukvården. Detta är särskilt viktigt då tolkning inom sjukvården innebär att man möter sjuka människor som är hjälpbehövande, samtidigt som man samspelar med en mycket kunnig och välutbildad vårdpersonal.

OLIKA TOLKKOMPETENSER

Det är inte bara sjukvårdstolkar som tolkar inom vården. Även andra tolkkompetenser förekommer såsom auktoriserade tolkar utan särskild kompetens som sjukvårdstolk, liksom utbildade tolkar och övriga tolkar utan kända kvalifikationer. Det är dock sjukvårdstolkar som har de högsta kvalifikationerna inom sjukvårdstolkning och är dessutom erfarna tolkar. Kammarkollegiet utövar bara tillsyn över auktoriserade tolkar, sjukvårdstolkar och rättstolkar. Den utövar ingen tillsyn över de andra kompetenserna och har inte heller någon insyn över deras kunskaper.

Genom att tydligt prioritera de auktoriserade sjukvårdstolkarna i upphandlingar och uppmuntra tolkanvändarna att anlita tolkar med högre kompetensnivå i de språk de finns, kan regionerna säkerställa en patientsäker och professionell tolktjänst inom sjukvården.

Vem är sjukvårdstolken?

SJUKVÅRDSTOLKEN ÄR RÄTT TOLK PÅ RÄTT PLATS

Tidspress och högt tempo hör till sjukvårdstolkens arbetsvardag.

Sjukvårdstolken överbryggar språkliga hinder mellan vårdgivare och patient. Patienten kan känna sig trygg med att allt den säger tolkas korrekt, samtidigt som vårdgivaren kan vara säkra på att de fått rätt information från patienten. Detta möjliggör korrekta medicinska bedömningar och säkerställer att patienten fullt ut förstår ordinationer och instruktioner, vilket i sin tur bidrar till en god och jämlik vård.

För att bli en sjukvårdstolk krävs först och främst en auktorisation som tolk. Därefter krävs fördjupad kunskap inom sjukvårdstermer, realia inom hälso- och sjukvård, vårdprocesser och kommunikation i vårdmiljöer för att kunna erhålla auktorisation som sjukvårdstolk. Sjukvårdstolkar står under Kammarkollegiets tillsyn och genomgår regelbunden förnyelse av sin auktorisation. De har som skyldighet att följa de yrkesetiska regler som Kammarkollegiet sammanställt i God tolksed.

Forskning visar att patienter har störst förtroende för just sjukvårdstolkar. Deras breda erfarenhet, kunnighet i sjukvårdsterminologi, faktakunskaper om sjukvård och skicklighet i olika tolktekniker skapar trygghet och kvalitet i kommunikationen mellan vårdgivare och patient. Sjukvårdstolkar kan lätt växla mellan simultantolkning, konsekutivtolkning och prima vista-tolkning för att anpassa sig till situationens behov.

SJUKVÅRDSTOLKEN ÄR RÄTT TOLK PÅ RÄTT PLATS

Många sjukvårdstolkar har även kompetens som rättstolkar, är konferenstolkar och har andra yrkesbakgrunder inom exempelvis språkvetenskap, undervisning, juridik, ekonomi eller vårdyrken som sjuksköterska eller audionom. Deras breda kompetens ger dem unika förutsättningar att fungera som effektiva kommunikationsverktyg i vårdens möten.

Genom att prioritera sjukvårdstolkar i de språk de kan tillhandahållas säkerställer man optimala förutsättningar för lyckade vårdmöten.

Goda skäl att anlita en sjukvårdstolk

SAMHÄLLSEKONOMISKT PERSPEKTIV

Professionella sjukvårdstolkar spelar en nyckelroll för en trygg, säker och jämlik vård - samtidigt som de bidrar till betydande samhällsekonomiska vinster.

Genom sjukvårdstolkens professionella insatser förebyggs feldiagnoser som kan leda till felbehandlingar och vårdskador. Sådana vårdskador innebär både stort lidande för enskilda patienter och höga kostnader för samhället. Därför ligger det i allas intresse - den enskilda patienten, vårdgivarna och samhället som helhet - att anlita auktoriserade sjukvårdstolkar när språkbarriärer föreligger.

Att anlita sjukvårdstolkar är inte bara viktigt ur ett patientperspektiv, utan har också stor ekonomisk betydelse för samhället. Sjukvårdstolken som ett kommunikationsredskap är viktig för att länkarna i vårdkedjan ska fungera och för att möjliggöra att vårdprocessen blir snabbare och effektivare

Genom att hälso- och sjukvården använder sig av sjukvårdstolkar minskar risken för vårdskador och allvarliga medicinska misstag till följd av missförstånd och bristande kommunikation. Varje felbehandling som leder till vårdskada innebär höga kostnader för sjukvården, både i form av förlängda vårdtider, extra behandlingar och administrativa utgifter.

SAMHÄLLSEKONOMISKT PERSPEKTIV

En patient som fullt ut förstår sin diagnos och behandling, kan i större utsträckning följa vårdplanen, genomföra egenvård och delta aktivt i sin behandling. Detta leder i sin tur till kortare vårdtider, minskad belastning på sjukvårdssystemet och snabbare återgång till arbete för patienten.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv innebär varje patient som återfår arbetsförmåga och självständighet en vinst, både för individen själv och för de offentliga finanserna genom ökade skatteintäkter och minskade bidragsutgifter. Således är investeringen i en professionell tolktjänst en lönsam förebyggande åtgärd som ger vinst på sikt.

Vidare motverkar yrkeskåren sjukvårdstolkar segregation och ojämlikhet i vården. Genom att säkerställa likvärdig kommunikation och delaktighet för alla patienter, oavsett språkkunskaper, bidrar de till ett rättvisare och mer ändamålsenligt nyttjande av sjukvårdens resurser.

Sammantaget bidrar sjukvårdstolkarna till att förebygga vårdskador, effektivisera vårdprocesser och främja jämlikhet i hälso- och sjukvården. Ur ett samhällsperspektiv

är deras tjänster en lönsam investering som genererar stora besparingar och förbättrar folkhälsan på sikt. Och en god folkhälsa gör att samhället blir mer hållbart, produktivt och jämlikt. Den är en avgörande faktor för ett framgångsrikt och välmående samhälle, både på individuell och samhällelig nivå.

Olika tolkningsmetoder

TOLKNING PÅ PLATS ELLER DISTANS

Det är inte ovanligt att tolken blir kallad på plats där tolkning till sjukvårdspersonal sker, medan patienten och andra aktörer är på videolänk eller telefon.

Vanligaste tolkningsmetoderna inom sjukvården är:

- Konsekutiv tolkning, där tolken lyssnar på en eller flera meningar och tolkar dem efteråt.*
- Simultantolkning, där tolken översätter talet samtidigt som talaren pratar.*
- Viskningstolkning, när tolken viskar en simultantolkning direkt i lyssnarens öra.*
- Prima vista tolkning, när en text översätts muntligt.*

Dessa tekniker ställer olika krav på tolkens förmågor och är lämpliga i olika situationer, beroende på behov och förutsättningar.

Tolkning kan ske på plats, där tolken är fysiskt närvarande eller på distans. Med hjälp av tekniska lösningar kan tolkning ske via videolänk, app eller telefon. Det finns både för- och nackdelar med att tolka på plats respektive på distans. I vissa situationer kan det vara omöjligt för sjukvårdspersonal att använda sig av en distanstolk, varför valet av tolksätt måste anpassas utifrån situationens specifika behov och begränsningar.

TOLKNING PÅ PLATS ELLER DISTANS

En fördel med tolkning på plats är att tolken kan uppfatta nyanser i språk, gester och kroppsspråk, vilket leder till en mer exakt och naturlig kommunikation. Tolken kan lättare anpassa tolkningsmetoden efter situationen och deltagarna, samt uppfatta och be om förtydliganden vid behov.

Den fysiska närvaron möjliggör också ett mer dynamiskt samspel och samarbete mellan tolken och talarna. Sammanfattningsvis ger tolkning på plats oftast de bästa förutsättningarna för en lyckad, effektiv och personlig kommunikation.

Distanstolkning har också sina fördelar, såsom snabb tillgång till tolkar oavsett geografisk placering och möjlighet till tolkning i situationer där fysisk närvaro är svår eller omöjlig. Detta bidrar till ökad jämlikhet i vården, då sjukvårdstolkar kan användas även i delar av landet där de inte finns fysiskt närvarande. Dessutom är distanstolkning tids- och kostnadseffektiv, samt ökar graden av sekretess och tystnadsplikten, speciellt vid telefontolkning där man inte kan se varandra.

Samtidigt är distanstolkning mer krävande för tolken, särskilt vid dålig ljudkvalitet eller tekniska problem. Vid telefontolkning har tolken mindre möjlighet att övervaka

situationen och interaktionen, och måste förlita sig enbart på hörseln. Det ställer högre krav på tolkens erfarenhet och förståelse för den specifika vårdssituationen. Även tolkanvändaren behöver vara van vid användning av distanstolkning och de utmaningar det medför. Dessutom är det viktigt att inte bara tolken utan även tolkanvändaren använder god teknisk utrustning för att distanstolkningen ska hålla god kvalitet.

Sammanfattningsvis måste valet mellan distans- eller på plats tolkning anpassas noggrant utifrån situationens förutsättningar och behov, för att säkerställa en effektiv, säker och kvalitativ kommunikation inom sjukvården.

Sjukvårdstolkning - en utmaning

TUNGA SAMTAL

En rättstolk är med när domar meddelas, en sjukvårdstolk är med när besked ges om att livet närmar sig sitt slut.

Tolkning är en krävande kognitiv uppgift. Tolken måste samtidigt komma ihåg allt som sägs, översätta informationen från ett språk till ett annat och utforma ett naturligt flytande målspråk. Arbetet sker dessutom i ett mycket högt tempo, vilket förutom hög koncentration även kräver stor inlevelseförmåga och hög grad av lyhördhet. Dessa förmågor är särskilt viktiga inom hälso- och sjukvården för att kunna möta den hjälpbehövande patienten.

Inom sjukvården får tolken endast veta på vilken avdelning eller mottagning som tolkuppdraget äger rum. Varje tolkning blir således en överraskning. Detta kan vara en utmaning, särskilt vid större möten där flera personer deltar och där tolken inte kunnat förbereda sig mentalt på detta i förväg. En annan utmaning är att tolken vid ett och samma uppdrag som sträcker sig längre än en timme arbetar ensam utan pauser.

Tolkarna förväntas snabbt anpassa sig till skiftande vårdmiljöer, hantera akuta situationer och växla mellan olika tolkningsuppdrag. Dessutom utsätts de för påfrestande emotionella moment, som att tolka information om svåra diagnoser och dödsfall.

TUNGA SAMTAL

En särskild utmaning är att patienter och vårdpersonal inte alltid är medvetna om den specifika dynamiken och förutsättningarna i en tolksituation. Många gånger uppstår mycket starka känslor vid tolksamtal. Det är därför viktigt att vårdgivaren anpassar sitt språkbruk genom att tala i kortare meningar, med lägre talhastighet och fler pauser. Detta är särskilt avgörande vid distanstolkning via video eller telefon, då simultantolkning inte är möjligt och där tekniken inte alltid fungerar av olika skäl.

Sjukvårdstolkar måste därför inte bara besitta utmärkt språkbehärskning, utan även fördjupade kunskaper inom sjukvårdsterminologi, sjukvårdsrealia och om vårdprocesser. De behöver också vara insatta i de olika yrkesrollerna inom vården och hur dessa samverkar. Därtill krävs förmåga att hantera känslosamma situationer, att kunna vara lyhörd och att kunna balansera vårdgivarens, patientens och egna känsloupplevelser.

Dessa kvalifikationer är avgörande för att säkerställa en trygg, säker och jämlik vård.

Fler sjukvårdstolkar är önskvärda

STATISTIK OCH INCITAMENT

Att behovet av sjukvårdstolkar inom hälso- och sjukvården är stort är förståeligt, då sjukvårdsspråk är komplext och mycket viktigt att förstå korrekt för att undvika missförstånd och felbehandlingar.

Enligt Kammarkollegiets register från oktober 2025 finns det i dagsläget 228 auktoriserade sjukvårdstolkar som täcker 25 olika språk. Detta kan jämföras med 664 auktoriserade tolkar (exklusive sjukvårdstolkar) i 43 språk, samt 2749 utbildade tolkar i 55 språk. Utöver dessa finns ett okänt antal övriga tolkar. Hur många av det totala antalet tolkar som utför tolkuppdrag inom sjukvården är oklart. Av de 228 sjukvårdstolkar finns det flest i språken arabiska, BKS (bosniska, kroatiska, serbiska), polska, ryska och spanska.

Även om de auktoriserade sjukvårdstolkarna inte kan möta hela marknadens behov på egen hand, så finns de i tillräcklig utsträckning inom några av de nämnda språken för att till viss del kunna täcka efterfrågan inom sjukvården. Med ökad användning av distanstolkning, förutsatt att tekniken fungerar väl och att resurssamordningen är effektiv, skulle tillgången kunna öka ytterligare eftersom

restiderna då försvinner. Genom att regionerna erbjuder rätt incitament som bättre arbetsmöjligheter, arvoden och ersättningar, kan fler sjukvårdstolkar stanna kvar inom hälso- och sjukvården, vilket bidrar till att kvaliteten på tolktjänsterna höjs. Den tolk som har högst kompetensnivå bör ges de bästa arbetsvillkoren och alltid prioriteras.

Den auktoriserade sjukvårdstolkens närvaro är lika viktig i alla skeden av vårdprocessen för att trygga och säkerställa vården, särskilt med tanke på att AI-tolkar används alltmer och att tolkuppdrag inte alltid tillsätts med högsta kompetensnivå.

Antalet sjukvårdstolkar har ökat från 153 stycken i slutet av 2017 till 228 idag. Denna uppgång kan tyda på att fler tolkar finner incitament i att utbilda sig till auktoriserade sjukvårdstolkar, i och med att arvodena förbättrats i många regioner under den senaste tidsperioden. En fortsatt satsning på bättre arvodes- och arbetsvillkor för sjukvårdstolkar skulle kunna attrahera ännu fler till yrket, speciellt i de språk där utbudet är begränsat eller obefintligt, och säkerställa professionella tolktjänster inom vården.

Domstolsverket tolktaxa - är den bra?

LIKA KUNNIGA MEN OLIKA AVLÖNADE - RÄTTSTOLK VS SJUKVÅRDSTOLK

Trots att både rättstolkar och sjukvårdstolkar har specialkompetens och lika höga krav ställs på dem, är arvodena och övriga ersättningar för rättstolkning betydligt högre än för sjukvårdstolkning.

Domstolsverkets tolktaxa är en viktig riktlinje att följa för att säkerställa rimliga löne- och arbetsvillkor för sjukvårdstolkar. Denna taxa utgör en balanserad ersättningsnivå som tar hänsyn till tolkens arbetsinsats, kostnader för företagande samt säsongsvariationer i sysselsättningen.

Alla regioner följer inte Domstolsverkets tolktaxa. Under nästan två decennier har tolkarvudet inom sjukvården legat kvar på en ohållbart låg nivå, långt under Domstolsverkets rekommendationer. Först de senaste åren har arvodena hos vissa regioner mer än fördubblats och närmat sig den statliga taxan. Tyvärr finns det fortfarande de som behåller de historiskt låga ersättningsnivåerna.

Konsekvensen är att många sjukvårdstolkar och auktoriserade tolkar inte åtar sig uppdrag hos regioner där arvodena inte är tillräckliga för att täcka deras verksamhetskostnader och försörjning. Detta riskerar att leda till en koncentration av tolkar med okänd kvalifikation som utför tolkupppdrag inom sjukvården i dessa delar av landet.

Att följa Domstolsverkets tolktaxa skulle bidra till en jämnare spridning av kompetenta sjukvårdstolkars arbetsinsats över alla regioner, samtidigt som det skulle stärka statusen och attraktionskraften för detta samhällsviktiga yrke.

LIKA KUNNIGA MEN OLIKA AVLÖNADE - RÄTTSTOLK VS SJUKVÅRDSTOLK

Taxan är framtagen för att utgöra ett rimligt arvode till tolken, vilket är särskilt viktigt då majoriteten sjukvårdstolkar är egenföretagare som bedriver verksamhet inom tolkning och översättning eller är frilansare.

Trots att både rättstolkar och sjukvårdstolkar har specialistkompetens och liknande höga krav ställs på dem, samt att komplexitetsgraden är densamma fast inom skilda ämnesområden, så är arvodena för rättstolkning betydligt högre än för sjukvårdstolkning. Detta kan vara en reflektion över samhällets värdering av dessa olika tolkyrken och deras respektive bidrag. Kanske behöver lönenivåerna ses över för att säkerställa rättvis ersättning för båda grupperna utifrån deras kompetens och ansvar. En jämnare ersättningsnivå skulle kunna bidra till att öka statusen och attraktionskraften för båda dessa viktiga tolkyrken.

Sammanfattningsvis är Domstolsverkets tolktaxa en viktig riktlinje för att skapa bättre strukturella förutsättningar för sjukvårdstolkar och säkerställa en jämlik, säker och professionell tolktjänst inom hälso- och sjukvården.

Sjukvårdstolkens arbetsmiljö och arbetsförhållanden

SKILLNADERNA MELLAN ATT TOLKA INOM RÄTTSVÄSENDET OCH SJUKVÅRDEN

Sjukvårdstolken tycker om sitt yrke och alla meningsfulla och givande möten med personal, patienter och anhöriga inom sjukvården. Det är ett omväxlande, dynamiskt, spännande och lärorikt yrke, men det sker i en både krävande och oförutsägbart miljö som ställer höga krav på tolkens kompetens, flexibilitet och emotionella förmåga.

Sjukvårdstolkarna verkar ofta i vårdmiljöer som sjukhus, vårdcentraler och kliniker, på olika avdelningar som akutavdelning, operationssal och onkologavdelning. Arbetsförhållandena kräver ständig anpassning, då tolkarna arbetar i korta pass och växlar mellan olika tolkningsuppdrag. Vid på plats tolkningar behöver de snabbt förflytta sig mellan olika ställen, vilket kan leda till stress över att komma i tid. Förseningar kan resultera i avvikelser, viten och lägre prioriteringsordning.

Säkerhetsaspekter är viktiga när det gäller tolkyrket, då tolkar kan exponeras för smittrisker och ibland även

agiterade patienter. Samtidigt förväntas de hantera känsliga ämnen som sjukdom, lidande och dödsfall, vilket kan påverka dem emotionellt. Det är inte ovanligt att tolkar drabbas av sekundärtrauma, eftersom det är via dem som tunga samtal och behandlingar förmedlas, exempelvis inom psykiatri.

Distanstolkning kan minska vissa fysiska risker, men innebär i sig andra utmaningar. Tekniska problem, sämre ljudkvalitet samt avsaknad av direkt patient- och vårdgivarkontakt gör distanstolkningen betydligt mer krävande än vid fysisk närvaro.

En ytterligare utmaning är de olikartade kravspecifikationerna i upphandlingarna av tolktjänster mellan Sveriges 21 regioner. Regionerna tenderar att prioritera lägre priser framför kvalitet, vilket riskerar att marginalisera den erfarna auktoriserade sjukvårdstolken och auktoriserade tolkar. De kortsiktiga avtalen mellan regioner och tolkförmedlingar skapar dessutom otrygghet och kräver ständiga omställningar för tolkarna.

SKILLNADERNA MELLAN ATT TOLKA INOM RÄTTSVÄSENDET OCH SJUKVÅRDEN

Sjukvårdstolkarna upplever också att deras legitimitet och erfarenhet förbises, trots att vårdpersonalen ofta uttrycker uppskattning för deras kvalitativa insatser. Vårdpersonalen verkar dock inte alltid vara medveten om de skillnader som finns mellan olika tolkkompetenser. Att de är relativt få till antalet jämfört med andra tolkkategorier förstärker känslan av att deras betydelse inte uppmärksammas tillräckligt.

Sammantaget innebär sjukvårdstolkens arbetsmiljö och arbetsförhållanden unika utmaningar gällande hälsa, säkerhet, emotionell påverkan och otrygg försörjning. För att säkerställa en trygg och jämlik vård är det avgörande att

Operationssalens miljö kan vara avskräckande för den ovane, men för sjukvårdstolken är den en vardagsomgivning.

skapa bättre strukturella förutsättningar för dessa yrkesutövare.

Rollen som sjukvårdstolk respektive rättstolk ställer höga krav på tolkens prestation inom både

rättsväsendet och sjukvården. Samtidigt skiljer sig arbetsmiljön och utmaningarna åt på flera sätt. Det finns en del nackdelar som föreligger vid tolkning inom sjukvården jämfört med tolkning inom rättsväsendet.

SKILLNADERNA MELLAN ATT TOLKA INOM RÄTTSVÄSENDET OCH INOM SJUKVÅRDEN

I en rättssal är arbetet mer strukturerat och förutsägbart för tolken, medan sjukvårdsmiljön är betydligt mer oförutsägbart och dynamisk. Säkerhetsaspekter och emotionellt påfrestande moment är också större utmaningar för vårdtolkar. Vid telefontolkning är ljudkvaliteten generellt högre när tolkningen sker hos myndigheter som omfattas av Kammarkollegiets avtal, medan den ofta är av sämre kvalitet inom sjukvården, då sjukvården i regel tillhandahåller sämre teknisk utrustning vid telefontolkning.

En annan skillnad är att tolkarna i domstolar ofta arbetar i par och avlöser varandra, samt har regelbundna pauser och erhåller underlag om målet eller ärendet i förväg så att de har tid att förbereda sig på förekommande termer. Detta sker inte vid tolkning inom sjukvården.

Samtidigt skapar regionernas olikartade kravspecifikationer i upphandlingar av tolktjänster inom vården en större otrygghet för denna yrkesgrupp, till skillnad från rättsväsendets mer centraliserade system med Kammarkollegiet som upphandlande enhet.

Trots skillnaderna är tolkens samhällsviktiga roll likvärdig i både rättsväsende och sjukvård - att garantera rättssäkerhet och patientsäkerhet samt jämlik tillgång till offentlig service för alla medborgare. Rättstolkar och sjukvårdstolkar kanske ställs inför olika utmaningar, men vikten av auktoriserade tolkar med specialinriktning inom rättsväsendet och sjukvården är densamma.

Sjukvårdstolkarna

Yrkesföreningen för av Kammarkollegiet auktoriserade sjukvårdstolkar

info@sjukvardstolkarna.com www.sjukvardstolkarna.com

© 2025 | Sjukvårdstolkarna